

Vanhan äidin suru

Julkaistu 5.2.2015

Tällä hetkellä keski-ikäinen poikani, eronnut, 7v pojan isä ja 2,5v työtön alkoholisoitui n 15v aikana. Luulin naiivisti aikani, että hän oppii varomaan alkoholia, koska isänsä oli siihen kuollut 45-vuotiaana. Päin vastoin, hän peri geeneissä tämän vakavan sairauden, oli lisäksi luonteeltaan huoleton, harkintakyvytön, riskinottaja-tuuliviiri, joka sittemmin 4:ssä eri työpaikassa pystyi työn puolesta opettelemaan juomaan. Riippuvuus eteni tasaisesti ja varmasti ja kuvioihin kuuluivat kaikki tavalliset ongelmat: krooninen rahapula, avioero, terveysongelmia, rattijuoppous, työpaikan menetys jne. Monta vuotta juominen oli työtilaisuuksissa ja ystävien illanvietoissa vain liiallista, mutta ennen kaikkea jokapäiväistä salajuomista päivän mittaan. Työttömyys aloitti kotona juomisen. Juomisen kaikkein traagisin seuraus on täydellinen erakoituminen ja syrjäytyminen kotiin. Juomiselle pitää olla aika ja paikka ja vapaus, joten ystävät ovat jääneet kokonaan. Kukaan ei käy, kukaan ei soita enää, kenenkään luo ei ole tullut mentyä vuosiin. Ei mitään yhteyttä veljeenkään. Tulin tietämään koko asian karmeuden palattuani ulkomailta eläkkeelle Suomeen 3v sitten. Siitä lähtien olen ollut se alkoholistin lähiomainen.

Kesti kauan tajuta, miten vakavasta sairaudesta on kyse. Luin paljon ja nyt tiedän, että tämä sairaus on krooninen, aivoihin ja keskushermostoon vaikuttava, hoitamattomana kuolemaan johtava sairaus. Se ei ole tahdonalainen asia potilaalleen, vaan sen kanssa on opittava elämään, jotta elämää edes on. Minua helpotti, kun vihdoinkin ymmärsin tämän. Mutta siitä huolimatta jokainen humala, minkäpituinen tahansa, nostaa pintaan samat tuntemukset: syvä pettymys, kova hätä, huoli vaurioista, inho itse humalaista käyttäytymistä kohtaan, suuttumus ja viha, häpeä, että minulla on tuollainen poika, toivottomuus, katkeruus. Pystyn siis ymmärtämään, ettei juomiselle tarte olla mitään "syytä", vaan se viinan tuoman vaikutuksen veto on niin voimakas, että alkoholisoitunut ei aivo- ja keskushermostovaurioittensa takia pysty sitä vastustamaan. On näennäistä, mikä laukaisee juomiskerran, se ei ole pohjimmiltaan henkilökohtaista ketään kohtaan, vaikka siltä voi näyttääkin. Alkoholisti elää omassa maailmassaan. Me muu maailma olemme siellä laitamilla eriasteisina pilkahduksina, tuomittuina pettymyksiin.

On ollut sääli huomata, miten poikani on todellakin muuttunut. Hän oli hauska, seurallinen, hyväntuulinen, helposti innostuva, paljon matkustanut, laaja-alainen älyllisesti, musikaalinen. Nyt hän on huonomuistinen, ahdistunut eikä saa nukutuksi, kärsimätön nolouteen asti, raivoaa kuin kauhukakara mitättömästä asiasta, on ruvennut yhtäkkiä puhumaan rasistisesti, pilkkaa ja ivaa helposti, tuhahtelee ja vähättelee usein, valehtelee vähän väliä, ei sitoudu mihinkään, ei pyydä anteeksi, ei kiitä, ei ilmeisesti tunne, mutta ei varsinkaan osoita myötätuntoa tai huolenpitoa toista kohtaan, ei minuakaan.

Tässä muutamia esimerkkejä, hän solvaa somaleja ja muslimeja jatkuvasti, on unohtanut kirjaston olemassaolon, raivoaa tv-ohjelmista joka ilta samoin kuin automaattisille puhelinvastaajille firmoissa, ei pysty pitämään muistissaan jokapäiväisiä asioita, on töykeä virastoissa ja lääkäreille jne. Minua hävettää tämän ihmisen äitinä. Olin asunut hänen luonaan n 4kk ennen kuin sain asunnon kotimaahan palattuani ja rasituin siinä hänen alkoholismistaan niin, että en ollut jaksaa kauppamatkoja. Menin mittauttamaan kirjastoon verenpaineeni - 162 - ja mainitsin siitä pojalleni. "Soisin, että välittäisin, mutta valitettavasti, ei tunnu missään". Olen itkenyt hyvin harvoin elämässäni, mutta kerran yritettyäni saada häntä aamulla ensin katkaisuhuoltoon ja sitten A-klinikalle, purskahdin itkun, jolloin hän sanoi: "Älä yritä".

On ollut katkeraa joutua muuttamaan mielipidettä omasta lapsestaan, varsinkin kun olin pitänyt häntä erityisessä arvossa hänen älykkyytensä, lukeneisuutensa ja positiivisen luonteensa takia. Nykyään en enää viihdy hänen kanssaan. Autan häntä monella lailla koko ajan, mutta en välitä jutella hänen kanssaan mistään kunnolla. Olen sulkenut itseni pojaltani. Välillä tuntuu, ettei hän enää oikein tunne äitiään, niin paljon jätän jakamatta hänen kanssaan. En myöskään kunnolla kuuntele häntä itseään, mielestäni ei kannata. Tämä on valtava vahinko kaikkeen entiseen verrattuna, kun matkustimme laajalti ja keskustelimme lukemastamme. Tuntuu kuin en olisi pojalleni sillä lailla toinen ihminen, tuntemisen arvoinen kokemuksineen, kiinnostava kuin ennen, vaan pelkästään äiti.

Äitinä oleminen on ollut elämäni tärkeimpiä rooleja. Olen sanonut lapsilleni kuten isäni sanoi minulle aikoinaan: "Tapahtuipa maailmalla mitä tahansa, kotiin voit aina tulla". Alkoholisti-poikani kanssa olen myös elänyt tämän mukaan, mutta siinä on tullut samalla minulle ylivoimaisen vaikeita aikoja ja asioita kestää. Kun poikani herätti minut eräänä toukokuun aamuna klo 4 jouduttuaan pidätetyksi törkeästä rattijuoppoudesta, minua ja poikaani auttoi kykyäni pysyä rauhallisena ja neuvokkaana kriisissä. Sensijaan että poikani aikoi ilmoittaa jäävänsä sairaalomalta 2vk sain hänet soittamaan ja tunnustamaan asian välittömästi esimiehelleen klo 8. Minua kauhistutti ja hävetti itse rattijuoppous,

oma poika oli siis senlajin rikollinen ja, kuten kävi ilmi, ei ensimmäistä kertaa. Peruin myös maksetun matkani 5pv päästä, koska edessä oli esimiehen vaatima alkoholukon hankkiminen ja asentaminen.

Olen venynyt tällä lailla lukemattomia kertoja eriasteisissa poikani aiheuttamissa kriiseissä ts en ole reagoinut tunneperäisesti ja siten tehottomasti. Olen ollut mielissäni tästä kyvystäni, mutta usein olen huomannut, että se oma henkilökohtainen reaktio tulee jälkeen päin, kun olen yksin ja silloin olen kuin todella lyöty tai häpeissäni, järkyttynyt jne. Tuntuu, että maksan kuitenkin jollain lailla hinnan siitä, että olen neuvokas kriisissä.

Olen tullut lähiomaisena hyväksikäytetyksi kuten kai kaikki muutkin. Rahallisesti on kyse parista kymmenestä tuhannesta eurosta, lähinnä työttömän pojan asuntolainan ja lapsenelatusmaksun maksamisesta. Olen myös äitinä pitänyt pojan kodin viihtyisänä, siistinä, hyvine ruokineen ja leivonnaisineen, koska olen joutunut myös asumaan hänen kanssaan. Minua voidaan moittia juomisen mahdollistajaksi, mutta uskon myös vakaasti ja minulla on näyttöä siitä, että ihmisen kanssa voi päästä eteenpäin vetoamalla hänessä ehkä syvälläkin olevaan haluun hyvään ja ehjään päin ts että on säännölliset ruokailut, kukat kasvaa, on päiväkahvit jne. Nämä ovat pieniä asioita, mutta esim minun poikani mielestä "hyvään, normaaliin elämään" kuuluvia asioita ja minusta niistä pitää ongelmasta muistuttaa. En usko, että ukaasit yksinään onnistuvat aina, ehkä viranomaisilta enemmän tai sitten pitää olla yhdistelmä keinoja.

Tämänkinlaisella yrittämisellä on kuitenkin hintansa. Vaatii kykyä ja sitkeyttä pitää erillään toisiinsa kuulumattomat asiat. Esim jätänkö pesemättä nuo ikkunat nyt sittenkin ts rankaisen tai ainakin osoitan mieltäni, kun poika jäikin juopottelemaan jonnekin taas. Tai, enkö laita ruokaa tänään, koska poika makaa sulkeutuneena humalassa makuuhuoneessaan? Olen oppinut, että usein on parempi yrittää välttää virheellisiä syy-ja-seuraus-suhteita, koska ne eivät ole ratkaisu itse ongelmaan, niistä voi tulla vahinkoa itselleenkin ja esim ym tavallisten asioiden tekeminen alakuloisenakin auttaa tekijänsä.

Tämän syksyn jälkeen, jolloin poikani vietiin useamman kerran eri sairaaloiden poliklinikoille, jopa ambulanssilla tilanteista, joissa hän oli päättänyt lopettaa elämänsä, hänestä on tullut pahoin traumatisoitunut. Koska tulini siihen tilanteeseen hänen avukseen, hän on nyt psyykkisesti riippuvainen minusta. Hän assosioi minun mahdollisen poislahdön noihin kuukausiin itsetuhoisesti erakoituneena. Ei kenenkään läheiseni kuolema tunnu pahemmalta kuin ne kerrat, jotka jouduin näkemään hänet tuolloin tai kuuntelemaan hänen puheluitaan. Koska poika on erakoitunut totaalaisesti, ei ole ketään muuta, joka tietää, mitä minä tiedän. Asia on tietysti myös niin, että poikani on oppinut, että asiat alkavat parantua, kun tulen paikalle ja että tulen.

Syksyllä oli 2 itsemurhayritystä, mutta myös muita tahallisia hengenvaarallisia humalatiloja. Minua ne järkyttivät tietysti ja tunsin syyllisyyttä, että hän oli niin päässyt tekemään, minusta huolimatta. Ajattelin, etten sittenkään tunne lastani. Olin nähnyt ahdistuksen ja epätoivon, mutta enkö sittenkään riittävän suurena. Minullakin on silloin tällöin käynyt mielessä alkoholismia käsittelevissä kirjoissa joskus mainittu "neuvo" ts alkoholistien pitää antaa olla. Niitten pitää pudota sille omalle pohjalleen, josta ne sitten nousee tai ei. On ollut aikoja, jolloin olen "antanut" poikani olla ts olen tiennyt paljosta juomisesta, mutta en ole muuta tehnyt kuin pysytellyt etäänpäin. Ei varoituksia, ei neuvoja, ei suuttumista jne. Olen ehkä asunut ulkomailla fyysisesti, mutta yhtään se ei ole vähentänyt hätäni ja pelkojani.

Pojastani on tullut pelokas. Tuntuu pahalta tajuta näitä pelkoja, jotka tulevat vaikka pesukoneen toimimattomuudesta, postiluukusta pudonneesta laskusta jne ts hän uskoo olevansa voimaton ja kyvytön selviytymään pienistäkin asioista. Kaikki on liikaa. Hän näyttää ratkaisevan pelkotilanteen joko pakenemalla jollain keinolla ja nykyään juomalla monta päivää. Mielestäni on myös näyttöä siitä, että hän taitaa dramatisoida asioita ja tämä johtuu myös peloista. Sen sijaan, että kertoisi jollekin tai pyytäisi suoraan apua, hän näyttää "järjestävän" jonkin draaman ja siihen on minun ainakin reagoitava. Olen sillä lailla ansassa tässä, että olen tavannut hänet sellaisissa tilanteissa, jotka ovat olleet vaarallisia hänelle, en voi näitä unohtaa tai olla välittämättä, joten reagoin aina tulemalla hänen luo. Hänen suuri ongelmansa on, että hän on pohjattoman yksinäinen, on ollut vuosia. Hänellä ei ole muita kuin 7v poikansa ja minä, joten käytännössä se olen ollut minä, joka olen aina auttamassa. Sitä ei voi olla tekemättä, jos on hänen hätänsä nähnyt kuten minä. Minun ongelmani on, että olen todellakin se ainoa, joka pystyy ja jonka poikani antaa auttaa itseään. Kun näin on, ei ole ihme, että siinä on väkisin sairastunut omaan vahvuuteensa. Ei ole ollut muuta vaihtoehtoa ja paljon on saanut harjoitusta taidossa!

Alkoholismi kestää vuosia syntyä ja vuosia menee siinäkin vaiheessa. jolloin suuria ongelmia jo tulee tai asialle yritetään tehdä jotain. Minä en ole pystynyt vielä sanomaan El millään lailla pojalleni. Nyt olen juuri asunut 3kk hänen kanssaan tuosta syksyn katastrofista lähtien ts olen pannut oman elämäni täysin sivuraiteelle. En tunne ketään tässä kaupungissa, en käy missään, kukaan ei käy tässä pojan erakoitumisen takia, mukanani on 3 jamekset 2 villapaitaa, 1 pusero, 1 kengat jne. Nukun lievien unitablettien avulla korvatulppien kanssa. Olen syvästi masentunut ja toivoton oman eläkelaisaikani suhteen (73v), en uskoudu kenellekään muulle kuin ihan jonkin verran vanhemmalle pojalleni, on hyvin vaikeata jaksaa, kun elämä on vain jaksamista. Tunnen välillä syyllisyyttä, etten jaksa olla innostava, ulospäin vetävä, rupatteleva. Olen

loukkaantunut usein, mutta minulla ei ole varaa tai ei kannata näyttää mieltäni. Se vie minulta voimia eikä johda mihinkään. Joudun keräämään kerta toisensa jälkeen voimani ja nousemaan olemaan välittämättä siitä ja tästä ja tuosta, koska "sairas on saira". Minulla on ollut jo kauan tunne, että minun perheessä on syöpä tai minulla piikki lihassa tai poikani on terroristi eikä asialle voi kukaan yhtään mitään. Poislähteminen tästä ei ole ratkaisu, piikki on lihassa. Jos lähtee pois, onko takaisin sitten tultava vielä huonompaan tilanteeseen? Pitäisikö siis vaan olla sitkeä ja edes jarruttaa tuhoa, jos ei muuta voi? Mutta entä jos kuolen tänä vuonna tai 3v päästä? Kannattiko jättää niin vähän väliä oma elämä elämättä?

Nimimerkki:

mimum

link

Lähde verkko-osoite: <https://paihdelinkki.fi/fi/tarinat/lue-tarinoita/laheisten-tarinat/vanhan-aidin-suru>